

Natuurlijk Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT

NatuurlijkDelfland@knnv.nl
website: delfland.knnv.nl
twitter: NatuurlijkDelfland
facebook: NatuurlijkDelfland
instagram: NatuurlijkDelfland

Natuurlijk Delfland

Afdeling van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

18 april 2022

Zoek de eikelmuis in Landschapspark Pasgeld!

Veel Rijswijkers zullen het zich niet bewust zijn, maar Rijswijk heeft een heel bijzonder stukje natuur: Landschapspark Pasgeld. De twee enige andere vergelijkbare plekken in Nederland zijn het Savelsbos en de Bemelerberg in Zuid-Limburg. Rijswijk en Zuid-Limburg zijn de enige locaties in Nederland met een biotoop waar de prachtige en zeldzame gemaskerde eikelmuis voorkomt. Althans wat Rijswijk betreft willen wij u vragen mee te helpen zoeken.

Volkstuinen 'Tot ons genoeg'

Het verhaal van de eikelmuis in Landschapspark Pasgeld gaat terug tot 2016. Het Savelsbos herbergde de enige vóór 2016 bekende natuurlijke populatie. Toen werd er op de locatie van het nu afgebroken erf van 't Haantje 51 een eikelmuis aangetroffen. En in 2017 werden er op het volkstuincomplex 'Tot Ons Genoegen' aan 't Haantje in Rijswijk (Zuid-Holland) in totaal 27 dieren gevonden die vermoedelijk uit België of Frankrijk waren meegelift. Omdat het

volkstuinencomplex plaats moest maken voor woningbouw van de nieuwe wijk Parkrijk van Rijswijk Zuid en het met de eikelmuis in Limburg slecht ging, werd besloten met de Rijswijkse dieren te gaan fokken om deze uiteindelijk in het wild in op de Bemelerberg in Zuid-Limburg te kunnen uitzetten. Heel jammer, want de populatie in Rijswijk was levensvatbaar en die in Limburg nam af. Achteraf gezien was het wellicht beter geweest om de populatie in Rijswijk in stand te houden en hooguit met een paar dieren te gaan fokken om de populatie in Limburg te versterken.

Volkstuinen De Schoffel

In Sion en 't Haantje staan van oudsher moestuinen. Eén van de andere volkstuinen is die van De Schoffel aan de Lange Kleiweg in Pasgeld West. Die driegde ook te verdwijnen voor woningbouw. Gelukkig heeft de gemeente besloten om een groot deel van De Schoffel te laten voortbestaan. Natuurlijk Delfland heeft er op aangedrongen om de aanwezige natuurwaarden op en rond De Schoffel goed te onderzoeken onder andere op het voorkomen van de eikelmuis. De gemeente heeft Bureau VanderHelm die opdracht gegeven. Dat onderzoek loopt nog.

Volkstuinen Lommerijck en Op Volle Grond

In Pasgeld zijn nog twee volkstuincomplexen. Het grote complex van Lommerijck, Jaagpad 5a en Op volle grond, een klein biologisch volkstuinencomplex ter hoogte van Lange Kleiweg 140. Het zou heel goed kunnen dat hier nog eikelmuisen voorkomen.

Zoek de eikelmuis in Landschapspark Pasgeld!

Eikelmuis geen muis maar eekhoorn

De eikelmuis wordt wel muis genoemd maar is geen muis. Het is een verwant van de eekhoorn. De sierlijke pluimstaart die driekleurig is: zwart, bruin en wit en die ze gebruiken om balans te houden, verradt dit al een beetje. Het feit dat eikelmuisen soepel in struiken en bomen kunnen klauteren, maakt de verwantschap met eekhoorns nog duidelijker. Ze hebben een kenmerkend zwart masker dat begint vanaf de neus en doorloopt tot de oren. Ze hebben een warmbruine tot grijze rug, hun buik is wit tot crèmekleurig. Ook is de eikelmuis te herkennen aan grote ovaalvormige oren, spitse neus en donkere kraalogen. Ze meten van kop tot staart 20 tot 30 cm. Ze doen aan winterslaap. Daar gebruikt hij boomholtes voor of vogelhuisjes. De eikelmuis is een heel verborgen levend dier en ook nog eens vooral actief in de avond en nacht. Ze zijn bijna niet te vinden. Het dier is vocaal met een 'groot repertoire'. Van fluitgeluiden tot klaaglijk gezang en van kattengejank tot blazen.

Ernstig bedreigd

Ze zijn ernstig bedreigd. Men dacht tot 2016 dat ze uitsluitend in Zuid-Limburg voorkwamen. De Rijswijkse populatie was nog onbekend. Tot ongeveer 1969 was de eikelmuis nog min of meer algemeen in en rondom het Savelsbos. In 1950 leefden er nog ongeveer 1500 tot 2000 dieren. Dat is in de loop der jaren gedaald naar maximaal 100 tot 150 exemplaren in 2021 in het Savelsbos en de Bemelerberg. Ze staan op de Rode Lijst NL (2020) in de categorie Ernstig Bedreigd. Het dier is streng beschermd op grond van de Wet natuurbescherming art. 3.10 en de Conventie van Bern (1982): appendix III.

Veel mensen kennen de soort niet. Daarom heeft de Zoogdierverseniging 2022 [uitgeroepen tot het Jaar van de Eikelmuis](#). Zo komt er meer bekendheid voor deze mooie soort en kan onderzoek gedaan worden om hem te beschermen.

Biotoop

Overhoekjes, volkstuinten met tuinhuisjes in een kleinschalig landschap met her en der een paar hoogstamfruitbomen, een heg van met een struweel van tamme kastanjes, hazelnoot, mei- en sleedoorn en wat dode bomen (goed voor veel miljoenpoten): dat is de biotoop van de eikelmuis. Met een ruime beschikbaarheid van voedsel door het zomerhalfjaar heen met insecten, ongewervelde dieren, zaden, vruchten en noten,

Dit is nu precies het kenmerkende landschap van het Landschapspark Pasgeld. Althans als we de projectontwikkelaars niet helemaal hun gang laten gaan en het gebied laten volbouwen.

Helpt u ons mee om te kijken of er nog eikelmuisen voorkomen in Rijswijk!

Als u een volkstuinte bent op Lommerrijck, Op Volle Grond of De Schoffel wilt u ons dan melden als u nu dit voorjaar of al eerder een eikelmuis heeft gezien. Foto's zijn natuurlijk nog veel beter. Kijkt u eens in de avondschemering of u een eekhoornachtig diertje in het struweel ziet. De eikelmuis komt niet alleen voor op de volkstuinten. Ook in het gebied er omheen in het Wilhelminapark, Elsenburgerbos of de TNO-locatie kunnen ze voorkomen. Elke Rijswijker en iedereen die fietst of wandelt in het Landschapspark Pasgeld kan een eikelmuis tegenkomen. Mail dan naar liefst direct naar NatuurlijkDelfland@knnv.nl

Zoek de eikelmuis in Landschapspark Pasgeld!